

Byla C-626/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. spalio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Verwaltungsgerichtshof (Austrija)

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą data:

2021 m. rugsėjo 29 d.

Kasatorė:

Funke Sp. z.o.o.

Institucija atsakovė *Verwaltungsgericht Wien* teisme:

Landespolizeidirektion Wien

Pagrindinės bylos dalykas

Gaminių sauga – RAPEX gairės – Aiškinimas – Ekonominės veiklos vykdytojo teisė į RAPEX pranešimo papildymą – Prašymas – Kompetencija – Teisminė apsauga

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Direktyvos 2001/95/EB, Reglamento (EB) Nr. 765/2008 ir Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2019/417 aiškinimas; SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

Ar

- 2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos (OL L 11, 2002 1 15, p. 4; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 447), iš dalies pakeista Reglamentu (EB)

Nr. 765/2008 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30) ir Reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL L 188, 2009 7 18, p. 14) (toliau – Direktyva dėl gaminių saugos), visų pirma jos 12 straipsnis ir II priedas,

- 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30) (toliau – Rinkos priežiūros reglamentas), visų pirma jo 20 ir 22 straipsniai, ir

- 2018 m. lapkričio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/417, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos skubaus informavimo sistemos (RAPEX), nustatytos pagal Direktyvos 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos 12 straipsnį, ir jos pranešimų sistemos naudojimo gairės (OL L 73, 2019 3 15, p. 121) (toliau – RAPEX gairės), turi būti aiškinami taip, kad:

- 1) ekonominės veiklos vykdytojo teisė į RAPEX pranešimo papildymą kyla tiesiogiai iš šių teisės aktų?
- 2) Europos Komisija (toliau – Komisija) yra kompetentinga priimti sprendimą dėl tokio prašymo?

ar

- 3) atitinkamos valstybės narės institucija yra kompetentinga priimti sprendimą dėl tokio prašymo?

(Jei į trečiąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai)

- 4) pakanka (nacionalinės) teisminės apsaugos dėl tokio sprendimo, jeigu ji suteikiama ne kiekvienam asmeniui, o tik ekonominės veiklos vykdytojui, kuriam taikoma (privaloma) priemonė dėl institucijos taikytos (privalomos) priemonės?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai

2001 m. gruodžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos (toliau – Direktyva dėl gaminių saugos): 12 straipsnis ir II priedas;

2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (toliau – Rinkos priežiūros reglamentas): 20 ir 22 straipsniai;

2018 m. lapkričio 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2019/417, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos skubaus informavimo sistemos (RAPEX), nustatytos pagal Direktyvos 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos 12 straipsnį,

ir jos pranešimų sistemos naudojimo gairės (toliau – RAPEX gairės): 1 straipsnis ir priedas.

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Bundesgesetz, mit dem polizeiliche Bestimmungen betreffend pyrotechnische Gegenstände und Sätze sowie das Böllerschießen erlassen werden (Pyrotechnikgesetz 2010, Federalinis įstatymas, kuriuo patvirtinami policijos nuostatai dėl pirotechnikos gaminių ir rinkinių, taip pat salicutų, toliau – PyroTG 2010): 4–6, 27, 27a straipsniai;

Bundesgesetz zum Schutz vor gefährlichen Produkten (Produktsicherheitsgesetz 2004, Federalinis apsaugos nuo pavojingų gaminių įstatymas, toliau – PSG 2004): 1, 2, 10 straipsniai.

Trumpas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 *Landespolizeidirektion Wien* (Vienos žemės policijos direkcija, toliau – LPD) vykdant rinkos priežiūrą pagal *PyroTG 2010* 27 straipsnio 1 dalį pas vieną iš prekiautojų pirotechnikos gaminiais, buvo nustatyta, kad įvairūs šio prekiautojo turimi pirotechnikos gaminiai naudotojams nebuvo saugūs. Sprendimu atitinkamam prekiautojui buvo uždrausta parduoti garso generatorius ir pagal *PyroTG 2010* 27a straipsnio 1 dalies 3 punktą nurodyta atšaukti šias prekes iš rinkos.
- 2 LPD, kaip rinkos priežiūros institucija, vadovaudamasi *PyroTG 2010*, dėl nagrinėjamų pirotechnikos prekių pradėjo RAPEX pranešimo procedūrą ir pateikė atitinkamus pranešimus Komisijai.
- 3 Kasatorė yra pirotechnikos gaminių, su kuriais susiję RAPEX pranešimai (pranešimai Nr. A12/00297/20, A12/00290/20 ir A12/00289/20), importuotoja.
- 4 2020 m. balandžio 30 d. raštu kasatorė pateikė LPD prašymus papildyti RAPEX pranešimus ir susipažinti su bylos medžiaga pagal *Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz 1991* (Bendrasis administracinių bylų teisenos įstatymas, toliau – AVG) 17 straipsnį. Minėtus RAPEX pranešimus kasatorė paprašė papildyti nagrinėjamų pirotechnikos gaminių partijos numeriais („badge number“), taip pat prašė leisti susipažinti su RAPEX pranešimo procedūros medžiaga, be kita ko, su gaminių, nurodytų RAPEX pranešimuose A12/00289/20, A12/00290/20 ir A12/00297/20, rizikos nustatymu.
- 5 Skundžiamu *Verwaltungsgericht Wien* (Vienos administracinis teismas, toliau – *Verwaltungsgericht*) sprendimu (kasatorei apskundus 2020 m. birželio 29 d. LPD sprendimą dėl šių prašymų) šioje byloje buvo atmetas ir prašymas leisti susipažinti su RAPEX pranešimo procedūros medžiaga, ir prašymas papildyti

RAPEX pranešimus. Kasacinis skundas *Verwaltungsgerichtshof* (Aukščiausiasis administracinis teismas) buvo pripažintas priimtinu.

- 6 Savo sprendimą *Verwaltungsgericht* iš esmės grindė tuo, kad RAPEX pranešimo procedūra pradedama rinkos priežiūros institucijai sužinojus apie su RAPEX susijusias aplinkybes. „Skubaus įspėjimo pranešimas“, kuris turi būti pateiktas pagal šią sistemą, galimas tik esant tarpvalstybinei situacijai. Pagal *PyroTG 2010* LPD veikė kaip rinkos priežiūros institucija ir pasinaudojo valstybės valdžios prerogatyvomis. Tačiau tai yra administracijos veiksmas, kuris nėra administracinis aktas (sprendimas). Iš tikrųjų skubaus įspėjimo apie pavojų sistemoje RAPEX pranešimai laikytini faktiniais veiksmais (t. y. paprastais administracijos veiksmais, kuriais siekiama faktinio rezultato). Bet administracinių teismų vykdoma kontrolė konstituciškai numatyta tik *Bundes-Verfassungsgesetz* (Federalinis Konstitucinis Įstatymas, toliau – B-VG) 131 ir 132 straipsniuose, pagal kuriuos administracinės institucijos sprendimą dėl jo neteisėtumo administraciniam teismui apskūsti gali tik tas asmuo, kuris teigia, kad šiuo sprendimu pažeidžiamos jo teisės.
- 7 Iš esmės teisminė apsauga, kaip reikalaujama Direktyvos 2001/95/EB dėl gaminių saugos 37 konstatuojamojoje dalyje, užtikrinama numatant, kad valdžios institucijų priemonės, kuriomis grindžiama RAPEX pranešimo procedūra, būtų galima apskūsti administraciniuose teismuose (taigi viešosios teisės teismuose). Iš įstatymo nuostatų nematyti, kad Austrijos teisės sistemoje tokiems ekonominės veiklos vykdytojams, kaip kasatorė (taigi gaminio gamintojui ir importuotojui), būtų suteikta teisė pateikti prašymą susipažinti su bylos medžiaga ir papildyti RAPEX pranešimą. Tačiau ir Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2019/417 (RAPEX gairės) taip pat nepateikta informacijos, kuria remiantis būtų galima daryti išvadą, kad kasatorė turi teisę pateikti prašymą arba teisę į RAPEX pranešimo procedūros šalies statusą.

Pagrindiniai pagrindinės bylos šalių argumentai

- 8 Kasaciniame skunde, pateiktame *Verwaltungsgerichtshof* dėl *Verwaltungsgericht* sprendimo, kasatorė teigė, kad ji, kaip ekonominės veiklos vykdytoja, buvo tiesioginė LPD viešosios valdžios akto adresatė, todėl pagal Austrijos administracinio proceso teisę turėjo šalies teises (AVG 8 straipsnis). Tai taip pat (pagal AVG 17 straipsnį) reiškia teisę susipažinti su RAPEX pranešimų medžiaga. *Verwaltungsgerichtshof* jurisprudencijos, susijusios su teise pateikti prašymą dėl valdžios institucijos veiksmų pagal RAPEX pranešimo procedūrą, nėra. Be kita ko, nėra jurisprudencijos, susijusios su klausimu, ar kasatorės, kaip ekonominės veiklos vykdytojos, kuri yra valdžios institucijos veiksmo adresatė, teisė pateikti prašymą pataisyti, papildyti arba atsiimti RAPEX pranešimą gali būti tiesiogiai kildinama iš RAPEX gairių. Taip pat nėra jurisprudencijos, susijusios su klausimu, ar užtikrinama pakankama teisminė apsauga dėl viešosios valdžios institucijų veiksmų per RAPEX pranešimo procedūrą. Būtent priemonės, kurių buvo imtasi per RAPEX pranešimo procedūrą, turėjo tiesioginį neigiamą poveikį

kasatorei, kaip ekonominės veiklos vykdytojai, nes jai buvo užkirstas kelias parduoti savo gaminius Austrijos ir Europos rinkose. Neigiamą poveikį patvirtina nagrinėjamų pirotechnikos gaminių partijų numerių nenurodymas. Atsisakymas suteikti teisminę apsaugą per administracinę RAPEX pranešimo procedūrą turi didesnę reikšmę nei reikšmė šioje konkrečioje byloje, nes bet kuriam kitam ekonominės veiklos vykdytojui per RAPEX pranešimo procedūrą būtų atsisakyta ją suteikti.

- 9 Atsiliepime į kasacinį skundą LPD iš esmės teigia iš rinkos pašalinusi prekiautojo pirotechnikos prekes. Todėl prekiautojas gali laisvai ginčyti šį sprendimą, taigi ginčyti valdžios institucijos priemonę administraciniuose teismuose ir viešosios teisės teismuose. Darydama nuorodą į RAPEX gairių 3.4.3 ir 3.4.3.5 punktus, LPD tvirtina, kad kasatorė, remdamasi šiais teisiniais pagrindais, bet kurioje RAPEX proceso stadijoje turėjo galimybę kreiptis į kompetentingą instituciją, t. y. į Komisiją, siekdama, kad pateiktas RAPEX pranešimas būtų pataisytas (papildytas). Be to, pagal RAPEX gairių 3.4.7.1 punktą Komisija gali visam laikui pašalinti pranešimą iš RAPEX.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 10 Konkrečiai kalbant, prašymu priimti prejudicinį sprendimą siekiama išsiaiškinti, ar iš RAPEX gairių tiesiogiai kyla ekonominės veiklos vykdytojo teisė pateikti prašymą papildyti RAPEX pranešimą (prireikus nustatant kompetenciją) ir pakankama teisminė apsauga nuo RAPEX pranešimo sukeliama neigiamo poveikio.
- 11 Kiek tai susiję su teise į RAPEX pranešimo papildymą, *Verwaltungsgerichtshof* nuomone, tam tikros RAPEX gairių nuostatos leidžia manyti, kad ekonominės veiklos vykdytojo teisė į RAPEX pranešimo papildymą Sąjungos teisėje nenumatyta, todėl prašymas šiuo klausimu yra nepriimtinas.
- 12 Pavyzdžiui, kalbant apie pranešimo procedūroje dalyvaujančius subjektus ir jų uždavinius, nurodyta, kad ekonominės veiklos vykdytojai, teikiant pranešimus per RAPEX taikomą programą, tiesiogiai nedalyvauja (II dalies 3.3.1 skirsnis). Be kita ko, nuostatose, reglamentuojančiose pranešimų atšaukimą iš RAPEX visam laikui, nustatyta, kad Komisija pranešimą iš RAPEX gali atšaukti tik pranešančiosios valstybės narės prašymu, nes būtent ši prisiima visą atsakomybę už informaciją, perduotą per sistemą (RAPEX gairių II dalies 3.4.7.1.2 skirsnis).
- 13 Tai galėtų reikšti, kad pagal taikytinus Sąjungos teisės aktus ekonominės veiklos vykdytojas neturi teisės į, jo nuomone, neišsamaus RAPEX pranešimo papildymą; RAPEX pranešimo procedūra vyksta išimtinai tarp Komisijos ir valstybių narių (institucijų), nesuteikiant ekonominės veiklos vykdytojams atskirų teisių.
- 14 Dėl kompetencijos priimti sprendimą dėl ekonominės veiklos vykdytojo prašymo papildyti RAPEX pranešimą *Verwaltungsgerichtshof* mano, kad pagal tam tikras nuostatas patvirtinama atitinkamos valstybės narės institucijos kompetencija

priimti sprendimą dėl prašymo. Pavyzdžiui, RAPEX gairių II dalies 3.2.4 skirsnyje nustatyta, kad atsakomybė už pateiktą informaciją tenka pranešančiajai valstybei narei ir kad Komisija neprisiima jokios atsakomybės už perduotą informaciją, arba RAPEX gairių I dalies 5.4 skirsnyje nustatyta, kad rizikos vertinimą visada atlieka arba patikrina valstybės narės institucija.

- 15 Vis dėlto, *Verwaltungsgerichtshof* nuomone, kitomis nuostatomis patvirtinama atitinkama Komisijos kompetencija. Pavyzdžiui, RAPEX gairių II dalies 3.4.3 ir 3.4.3.2 skirsniuose nustatyta, kad Komisija patikrina pranešimus, kad įsitikintų, jog jie yra tikslūs ir išsamūs, o RAPEX gairių II dalies 3.4.4 skirsnyje nustatyta, kad Komisija patvirtina visus pranešimus, kurie juos išnagrinėjus įvertinti kaip tikslūs ir išsamūs, ir išplatina juos per RAPEX taikomąją programą.
- 16 Kalbant apie teisminę apsaugą, reikia išsiaiškinti, ar RAPEX gairės turi būti aiškinamos taip, kad privaloma priemonė (t. y. prekiautojui, o ne kasatorei, kaip importuotojui, adresuotas nurodymas atšaukti pirotechnikos gaminius) laikytina tik tolesnių tyrimų, kuriuos atlieka valstybių narių valdžios institucijos, siekdamos pateikti RAPEX pranešimą, pradžia, be kita ko, kad, be privalomos priemonės, RAPEX pranešime yra tvarkoma ir vėliau platinama papildoma informacija. Tokiu atveju veikiausiai turėtų būti taikoma atskira teisminės apsaugos procedūra.